

Jan Erben

Móda za dob první republiky

Na úvod bych poznamenal, že tato doba byla pro módu velmi pestrá. Projevily se první známky emancipace žen. Mužské prvky byly přidávány do ženských šatníků. S dobou se měnili lidé, ale také používané materiály a doplňky. Generace mladých lidí se přikláněla k většímu pohodlí (košile s měkkým límcem, obleky s volnějším střihem).

Naopak generace starších lidí se nepřikláněla k pohodlí, zůstala u černých žaketů, vest, pruhovaných kalhot, košil s připínacími tuhými límečky a bot zdobených psími dečkami. Na slavnosti, do divadla, hotelů či do společnosti se u vysoce postavených mužů stále více a více prosazovaly smokingy. Pod smokingem nesměla chybět bílá košile. Muži z vyšší vrstvy obyvatel se musili oblékat podle přísných pravidel.

V té době také vycházelo mnoho módních časopisů pro muže. Zatímco na Slovensku byla oblíbená móda z Vídně, v Čechách „frčel“ převážně anglický styl. Asi nejpopulárnější byly v té době pruhy. Oblékání mužů pro volný čas bylo v něčem podobné jako pro oblékání na slavnosti. Nosily se košile, pro volný čas to byly safari košile. Také pro sport měli lidé jiné oblečení.

I v této době reprezentovaly boty člověka. To potvrzuje jedno české rčení: „Za muže mluví auto, za ženu šaty, boty mluví za oba.“ Možná i proto se už od poloviny 19. století na českém území začaly vyrábět boty. Za pár let vznikla první továrna a její zakladatel nesl jméno Tomáš Baťa. Právě zásluhou této firmy patřilo Československo mezi obuvnické velmoci.

Jak vidíme, i za první republiky měli lidé svou módu. Já se zajímám o sport, proto se zaměřím na módu sportovní.

Na sportovní aktivity se nosily hlavně pumpky, což byly po kolena propadlé a pod kolena elastické kalhoty. K pumpkám se nosily hlavně kárované černo-bílé podkolenky. Sportovci samozřejmě nechodili bosí, ale měli většinou plátěné boty. Už v té době se lidé posuzovali podle oblečení, vnějšího vzhledu; nikoho nezajímalo, jestli je člověk zábavný, nebo naopak nudný, jestli něco dokázal apod. Oblečení se také lišilo podle vrstev.

Protože srovnáváme dnešní dobu s tou za první republiky, musíme si uvědomit, že bylo vše jiné. Za první republiky se např. fotbalisté oblékali do krátkých šortek, podkolenek (dnes štulpen), do dresu (trika), který byl šit většinou ručně z tenkého materiálu. Nesmíme zapomenout také na boty, které už tenkrát měly špunty na podrážce.

Když jsme popsali vybavení fotbalisty za první republiky, můžeme se podívat na to současné. Na dnešních hřištích nespátříte krátké šortky, ale středně dlouhé kraťasy, které následují tzv. štulpny, pod kterými jsou schovány chrániče holenní kosti. Na nohách nosí hráči kopačky buď s pevnými nezeleznými špunty, nebo se špunty železnými a nešroubovatelnými (kolíky), nebo také třetí varianta jsou špunty šroubovatelné, železné, vyměnitelné dle terénu. Na horní části těla se nosí dres z tenkého materiálu.

Fotbal ale není jediný sport, který se v době první republiky provozoval. Byl to např. i tenis, sport vyšších vrstev, který měl elegantní styl.

Myslím si, že se doba moc nemění, jen jsou nové a nové typy a rady, jak zlepšovat a rozvíjet nejen módu, ale i další oblasti dále a dále.